

Москви в широку коаліцію в боротьбі проти ІДІЛ, залучивши до неї президента Сирії Башара Асада. Виступ Путіна в ООН і бомбардування росіянами Сирії мало не наступного дня після повернення господаря Кремля з Нью-Йорка стало яскравим підтвердженням того, що Росія не має наміру послаблювати свою хватку в Україні. Москва, незважаючи на славнозвісну «стурбованість» Заходу, й надалі має намір тиснути на Київ із метою прийняття самопроголошених республік у їхньому нинішньому вигляді, а також із приводу встановлення діалогу з бойовиками. І це довела зустріч «нормандської четвірки» в Парижі, яка пройшла буквально через кілька днів після закриття Генасамблеї.

Щодо Нью-Йорка хочеться відзначити, що більшість тез Петра Порошенка були передбачувані. Він прямо звинуватив Росію в агресії проти України й спростував заяви російської пропаганди й Путіна про внутрішню кризу. «Це не громадянська війна й не внутрішній конфлікт», – сказав український Президент. – «Немає сумнівів, що це агресивна війна проти моєї країни». Він також

підкреслив, що Росію як агресора слід позбавити права вето в Раді Безпеки ООН. «Порушення у використанні права вето – це ліцензія на вбивство. Це абсолютно неприйнятно», – наголосив Петро Порошенко.

Окрім російської теми, український Президент торкнувся питання боротьби з тероризмом і в цьому контексті запропонував Генасамблеї заснувати Міжнародний день пам'яті жертв терактів. При цьому глава української держави розкритикував ініціативу Москви про створення широкої коаліції для боротьби з тероризмом. «Як ви можете закликати до створення антитерористичної коаліції, коли заохочуєте терористів прямо біля свого будинку? Як ви можете говорити про мир і легітимність, коли ваша політика – війна, страх і маріонеткові уряди?» – зазначив Порошенко.

Потрібно повністю міняти всю структуру ООН для того, щоби позбавити Росію права вето, вважають українські експерти-міжнародники. На сьогодні це не реально.

РФ має досить велику підтримку серед країн – членів ООН. Частина держав або підтримають Росію, або

будуть нейтральні. Юридично, згідно зі Статутом ООН, рішення про позбавлення права вето потрібно приймати великим консенсусом – приблизно 2/3 членів ООН. Ініціативу Франції вже підтримала сотня з гаком держав. А Малайзія, скажімо, заявила, що хоче, щоб робота організації відповідає реаліям 2015 року, а не 1945-го... Досі таких рішень щодо позбавлення права вето не було. У 1950 році була прийнята резолюція «Об'єднання ради миру», в якій ідеться про те, що у разі, якщо Рада Безпеки не може знайти консенсус із питань, які стосуються підтримки миру й безпеки, то це питання може бути передане Генеральній Асамблеї, котра дасть певні рекомендації Радбезу. Але й вони не мають обов'язкового характеру. Саме тому питання навіть не спробували винести на голосування. А, може, і не тільки тому.

Допоки світ не повстане проти гібридного терориста, ООН лишатиметься просто високою трибуною, з якої роблять заяви. Гучні й не дуже. Під оплески й без них. У всьому іншому вона ризикує залишитися абсолютно безсилою.

Париж запитань

Світ цинічний та жорстокий. У всіх держав, а також особисто їхніх лідерів є власні інтереси. Тож «нормандська зустріч» у Парижі породила більше запитань, аніж відповідей: на саміті 2 жовтня обговорювали політичну реформу в Україні та модальність проведення місцевих виборів на Донбасі. Меркель, Олланд, Порошенко і Путін дали кожен свою оцінку процесу реалізації Мінських домовленостей. Однак якими насправді є всі пазли, що складають цілісну картинку? Адже журналісти, політики та експерти бачать і бурхливо обговорюють лише верхівку айсберга. Усе інше, що приховано глибоко під водою, кожен додумує залежно від власної фантазії або прийнятого від когось замовлення чи то з негативною, чи то з позитивною оцінкою того, що відбулося.

Конкретні зобов'язання сторін за підсумками цієї зустрічі так і не були узгоджені. Є лише усні політичні домовленості, деталі яких знає дуже вузьке коло людей. У спробі отримати відповіді бодай на якісь запитання Верховна Рада на першому ж сесійному тижні після паризьких перемовин запросила на розмову міністра закордонних справ Павла Клімкіна. Головне, що бажали почути депутати (котрим найближчим часом доведеться приймати досить непрості рішення щодо виборів на окупованих територіях): до яких кінцевих результатів приведуть переговори «нормандської четвірки» й що буде після 31 грудня 2015 року, коли закінчиться дія Мінських угод? Бо, судячи з

одних заяв, домовленості мають бути виконані у визначений термін, а, судячи з інших, угоди пролонгують... Чи насправді вірять західні політики і Президент України в можливість виконання домовленостей, чи це чергова хитра багаторогова гра? Однак тоді постає запитання: хто саме переставляє шахи на цій шахівниці і як використовують Україну? І ще одне запитання, відповідь на яке намагаються нині отримати у Верховній Раді: в чому ж насправді полягатимуть особливості виборчого процесу на Донбасі (бо вони мають бути вигляду нового закону)?

Федеральний канцлер Німеччини Ангела Меркель вважає, що після зу-

стрічі в «нормандському форматі» в Парижі сторони стали ближче до того, щоб виконати Мінські домовленості. Водночас вона зауважила, що велику роботу ще належить виконати. І додала: «Не знаю, чи будуть після сьогоднішньої зустрічі ще «відкати», але всім потрібно налаштуватися на позитивний лад».

Лідер Німеччини також підкреслила, що очікує кроків для виконання мінського протоколу від російського президента В. Путіна.

– Російський президент зобов'язався докласти зусиль, щоб робота група з політичних питань Тристоронньої контактної групи працювала

Міжнародне право

ефективно й щоб вибори (на окупованих територіях Сходу України) відбулися відповідно до пакета комплексу заходів Мінських домовленостей, згідно із законодавством України та за погодженням із сепаратистами з Луганської і Донецької областей та українським урядом, – заявила А. Меркель.

Тим часом інший учасник переговорів – президент Франції Франсуа Олланд зазначив, що виконання угод про врегулювання на Донбасі, підписаних у лютому 2015 року, не завершиться до 31 грудня й триватиме в 2016 році.

– Місцеві вибори на окупованих частинах Донецької та Луганської областей відбудуться за межами 2015 року. Ми проти того, щоб вони проходили в умовах, які не відповідають Мінським домовленостям, – сказав він, пояснивши, що до кінця року залишилося менш як три місяці, а організація виборів потребує більше часу. «Всі учасники переговорів хочуть залишитися в мінському процесі й прагнуть його виконання», – запевнив Ф. Олланд. Французький президент нагадав, що тільки після виборів (а не до них, як мріялося Києву) Росія зобов'язана буде передати під контроль України українсько-російський кордон і відкликати незаконні збройні формування.

Ну, а на додаток усім кандидатам на виборах у так званих ДНР і ЛНР має бути надано імунітет. Ф. Олланд також зауважив, що в рамках зустрічі обговорювалося питання амністії, яка «повинна відбутися разом із виборами».

А ще президент Франції повідомив, що вибори на Донбасі повинні пройти за українським законодавством протягом 80 днів після прийняття відповідного закону.

– Нашим наміром було забезпечити можливість проведення місцевих виборів. Ці вибори мають відбутися за українським виборчим законодавством. Необхідно, щоб вони були організовані в рамках робочої групи так, аби їхні результати були незаперечні, – заявив він. – Ми звернулися із

закликом до зацікавлених сторін взяти участь у цьому процесі. Вибори, які були передбачені на 18 жовтня, не можуть бути реалізовані доти, доки не будуть реалізовані певні домовленості.

Однак, за словами Ф. Олланда, питання про вибори обговорюватиметься й у рамках робочих груп. При цьому і Франсуа Олланд, і Ангела Меркель, які провели спільну прес-конференцію, визнали: вони не впевнені в тому, що Росія виконає свої зобов'язання.

За словами Президента України Петра Порошенка, головним результатом переговорів є перехід до «нової реальності» – з режиму припинення вогню в режим перемир'я після відведення військ, підвищення функцій місії ОБСЄ та забезпечення сталого режиму її існування. П. Порошенко вважає, що головна загроза, яка існувала перед зустріччю «нормандської четвірки» в Парижі, – проведення незаконних виборів до місцевих органів влади 18 жовтня і 1 листопада в «ДНР» і «ЛНР». Тому головною метою було не допустити проведення цих оголошених «фейкових» виборів. «Друга мета – зафіксувати початок перемир'я. Це два важливі етапи – до Парижа і після: «до» ми мали крихке припинення вогню. Це не перемир'я. Тому важливим було підписання угоди про відведення озброєнь калібром менш як 100 мм напередод-

ні Парижа», – зазначив П. Порошенко. «Також ми відзначаємо, що виведення іноземних військ належить здійснити зараз, без будь-якої прив'язки до виборів. Про це повідомлено російській стороні. Якщо будь-який пункт Мінських домовленостей не виконується, є відповідальність: посилення і продовження санкцій», – заявив він.

Путін результатів зустрічі офіційно не коментував... «Оскільки представників Донецька та Луганська в Парижі зі зрозумілих причин не було, він, як керівник країни, що активно прагне бути посередником у врегулюванні української кризи, обіцяв нашими каналами передати цю комплексну ідею, яку висунули наші французькі та німецькі партнери, відповідно в Донецьк і Луганськ», – тільки й сказав глава МЗС РФ С. Лавров, відповідаючи на запитання про перенесення місцевих виборів.

Те, що було озвучено учасниками саміту, в Україні викликало бурхливу реакцію. Між одними українськими політологами, які миттєво назвали цю верхівку айсберга «зрадою», і другими, котрі побачили дивовижне світло в кінці тунелю під назвою «Мінські угоди», зав'язалася запекла дискусія. Ну, а істина? Вона, мабуть, як завжди, десь посередині.

Іванна ЯНІНА.

18

Дати

Пам'ять Бабиного Яру

Наступного року 75-річчя трагедії Бабиного Яру. Найближчим часом оголосять конкурс на найкращу ідею з реконструкції Національного історико-меморіального заповідника. Планується створення музею, але пам'яті Праведників Миру, з яких 2450 – це громадяни України... 29 вересня керівники держави поклали квіти до монумента безвинно розстріляних, ушанували їхню пам'ять.

– Представники влади приходять сюди щороку починаючи з 1991-го. У радянський період такого не було. Це новий компонент нашої державної ідентичності, бо та війна торкнулася українців так само, як і євреїв, – сказав журналістам Йосип Зісельс, голова Конгресу національних громад України.

– Бабин Яр – місце однієї з найбільших світових трагедій, де євреїв убивали за те, що вони євреї, – зазначив Прем'єр-міністр України Арсеній Яценюк. – Ми ніколи не допустимо повторення таких трагедій. Спроби різного роду радикальних сил розпалити міжнаціональну ворожнечу в Україні приречені на поразку.

Під час Другої світової війни з 29 вересня по 11 жовтня 1941 року есесівці вбили тут майже все єврейське населення Києва, а також чимало мешканців міста інших національностей і українців у тому числі. Точної кількості жертв Бабиного Яру історики не називають, вона сягає 100–150 тисяч осіб. Президент України Петро Порошенко підписав Указ «Про заходи у зв'язку з 75-ми роковинами трагедії Бабиного Яру».

